

מנהלים יקרים!

יעקב ומשפחתו שבים מחרן לאחר עשרים שנה שלא פגש את עשו אחיו, יעקב שולח אל עשו מלאכים – שליחים – להודיע על בואו ונערך לדורון תפילה ומלחמה. "ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה" (בראשית לב, ט)

כתב רש"י: "יעקב התקין עצמו לשלושה דברים לדורון, לתפילה ולמלחמה" ... אך במדרש הסדר שונה: "לתפילה לדורון ולמלחמה" ...

כותב הרב חנן פורת ז"ל מדוע בכלל יש צורך בדורון ומלחמה? וכי לא די בתפילה לבורא עולם אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש?

עם שאלה זו מתמודד ר' יצחק עראמה בספרו 'עקידת יצחק', וכה דבריו (בהקדמה לפרשת וישלח): "כי העדר ההשתדלות וחסרון החריצות במקום הצורך- הוא עוון... ומי לנו גדול ואהוב לאלוקינו כדוד אדוננו... לא סר מלהשתדל בכל מאמצי כוחו להינצל מכף אויביו... כי ידע כי ישועת ה' והבטחותיו, לא יחולו (אלא) רק על ראש המשלים את חוקו בפעולותיו האנושיות"

ההשתדלות עצמה הינה רצון ה' ודרך עבודתו, ומי שאינו משתדל לעשות ככל יכולתו למען הצלתו בדורון ומלחמה, אינו יכול לצפות שתפילתו תענה.

בדרך זו נהג יעקב לקראת פגישתו עם עשו, והדבר מבהיר היטב את עמידתו בתפילה רק לאחר שהשתדל בכל מאודו והתקין עצמו לדורון ולמלחמה, וכפי שפרש רש"י. אך עם כל זאת קיימת סכנה רוחנית מסוימת בהקדמת המעשים לתפילה, שכן עלולים הם להפוך את התפילה ל'סרח עודף'... על כן כשם שנתבעת תפילה שלאחר ההשתדלות, כן נדרשת תפילה שלפניה, ובה אנו מבקשים מה' יתברך- ברוח תפילת 'הנני העני ממעש' בימים הנוראים: "היה נא מצליח דרכי, אשר אנכי הולך"... לתפילה זו, הנאמרת בלב לפני הדורון והמלחמה, אפשר שמכוון המדרש המקדים את התפילה לדורון ולמלחמה.

יעקב איש האמת והאמונה. איש שיוצא לדרך לחרן ונודר נדר לה' "והאבן הזו אשר שמתי מצבה יהיה בית א-לוקים".. למד ולימד מה ערכה הגדול של ההשתדלות. גם בהתמודדותו עם לבן הוא לא נשאר 'תם' במשמעות של 'חסר תושיה' אלא יזם והתמודד עם לבן בכל המישורים.

אנו בני יעקב, עם ישראל, נזכה להיות 'פועלים עם אל'. דווקא יעקב זוכה למה שלא זכו לו האבות לפניו: " ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל" וחז"ל דורשים שהקב"ה קרא כך ליעקב - עד כדי כך! מי שפועל ומשתדל יחד עם הקב"ה זוכה להקרא בשמו ממש. יתכן ויש כאן עוד הסבר למעבר בין יעקב לישראל - שם ה' שזור בשמו של עם הקודש!
שנזכה.

בשבוע הבא נציין שני תאריכים חשובים אנו מציינים יום פטירתו של הרב משה צבי נריה זצ"ל, ויום בו שוחרר רבי שניאור זלמן מליאדי מייסד חסידות חב"ד (-1745 1812) ממאסרו ברוסיה הצארית, יום השנה לדמותו הגדולה של הרב נריה היא הזדמנות עבורנו מובילי החינוך לעצור, להיזכר ובעיקר לחזק את דרכנו, הדרך שסלל עבורנו הרב נריה זצ"ל. דורות רבים של תלמידים ותלמידות בחמ"ד, חניכים וחניכות בתנועות הנוער, העמיד הרב נריה יחד עם רעייתו רחל. תלמידים שנושאים את דמותו

כמורה לחיים אל בתי הספר והקהילות שמגיעים עדיהם והם מגשימים את חזונו. זכינו בחמ"ד להמשיך דרכו של הרב נריה ובשנת תשע"ט בחרנו את דמותם של הרב והרבנית נריה כדמויות המופת השנתיות, המהוות השראה של חינוך, תורה, וחסד. לאורם נמשיך ללכת.

זכינו כי הרב נריה, אבי כיפות הסרוגות סלל לנו את הדרך לייסוד עשרות רבות של ישיבות ואולפנות המשלבות לימודי תורה עם לימודי חול ודרך ארץ. הרב נריה זצ"ל הכשיר עבורנו מובילי החינוך את הקרקע לחיבור שבין תורת ארץ ישראל של הרב קוק זצ"ל לבין הדור הצעיר. אישיותו המיוחדת ומעשיו המיוחדים הובילו למהפכה של ממש בחינוך החמ"ד.

בדורנו בו אנו עוסקים בשאלות ובסוגיות חינוכיות גדולות המאפיינות את הדור והתקופה אנו מבינים כי המפתח לדרך החינוכית היא דרכו של הרב אשר היה מנהיג ומחנך למופת ואהב את תלמידיו אהבה רבה כאשר ראה כל אחד ואחד מהם במקומו שלו. הרב נהג לומר כי "לכל דור שער בינה משלו. צריך ללמוד ולהבין את מהות הדור ולפנות אליו בשפתו הוא, בשפת הבינה שלו. מי שלא למד להבין את שפת הדור, אפשר שיפנה אל הדור במלוא הרצון הטוב ועם כל זאת לא ישיג כלום, דבריו לא יכנסו כלל לאזניו, כי הדור לא הבין את שפתו. רק בכוחה של אהבת התלמידים ניתן לחנך ולהשפיע". משנתו החינוכית מהווה נר לרגלינו, אנו שואפים להיות ממשיכי דרך ולהבין את גודל שליחותנו במשימת חינוך תלמידנו.

רבי שניאור זלמן מליאדי מייסד חסידות חב"ד (1745-1812) שוחרר ממאסרו ברוסיה הצארית. לא הייתה זו שמחה אישית בלבד; אירוע זה פתח פרק חדש בהיסטוריה של תנועת החסידות וציין את פתיחתה של תקופה בגילוי פנימיות התורה. ברבות השנים הפך יום זה, יום י"ט כסלו ליום שבו רבים מתוועדים, לומדים חסידות ורואים ביום זה יום של עידוד ללימוד חסידות ופנימיות התורה.

כשפגש הבעש"ט את המשיח, כך מסופר בשבחי הבעש"ט, הוא אמר לו 'מתי קאתי מר' ותשובתו הייתה 'לכשיפוצו מעינותך חוצה'..

שנזכה לגילוי מעינות החכמה מתוך תפילה שאנו מחנכים את תלמידנו לכל פרד"ס העומקים שבתורה!

שבת שלום ומבורך,

שושנה נגר